

Arş. Gör. YASİN YAVŞAN

**GEMİ MÜLKİYETİNİN
HUKUKİ İŞLEM DIŐI YOLLARLA
KAZANILMASI**

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2022

ŞUBAT 2022

ISBN: 978-975-368-728-7

BASKI

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol
Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd.Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 48596

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850) 441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Anneme ve babama...

ÖNSÖZ

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı kapsamında yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, 02.08.2021 tarihinde, Prof. Dr. Emine YAZICIOĞLI, Prof. DR. Zehra ŞEKER ÖĞÜZ ve Prof. Dr. İpek SAĞLAM'ın oluşturduğu jüri önünde savunularak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Geçirmiş olduğum zorlu bir o kadar da stresli süreçte bana el uzatan, meslek hayatımda yeni bir sayfa açmama imkân veren ve danışmanlığımı üstlenerek bu çalışmanın hazırlanması sürecinde desteğini esirgemeyen Değerli Hocam Anabilim Dalı başkanımız Sayın Prof. Dr. Emine YAZICIOĞLU'na bu vesileyle bir kez daha teşekkürlerimi arz ederim.

Ne zaman kapısını çalsam her konuda beni ilgi ile dinleyen, bana yol gösteren ve her defasında olaylara farklı açılardan bakabilmenin ne kadar önemli olduğunu kendisinden tecrübe edindiğim Değerli Hocam Sayın Prof. Dr. Zehra ŞEKER ÖĞÜZ'e teşekkürlerimi arz ederim.

Lisans eğitimi aldığım yıllarda tanıma fırsatı bulduğum, bilgi ve tecrübelerini her zaman benimle paylaşan ve her zaman bana destek olan Değerli Hocalarım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Kübra YETİŞ ŞAMLI'ya, Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan SEVİNÇ KUYUCU'ya ve Dr. Öğr. Üyesi Melda TAŞKIN'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde beni motive ederek manevi desteklerini eksik etmeyen değerli çalışma arkadaşlarım Arş. Gör. Murat AYDIN'a, Arş. Gör. İpek OĞUZ'a, Arş. Gör. Gülşah YAKŞI'ye ve Arş. Gör. Cafer AKYOL'a teşekkür ederim.

Son olarak, “dost” kelimesinin hakkını veren ve beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan kıymetli dostlarım Arş. Gör. Mesut ÖCAL'a, Arş. Gör. Feray FIRINCIOĞULLARI'na, Av. Aslı BACAK'a, Av. Ebru ÖZKAN'a ve ekranların sevilen yüzü (muhabir) Ceylan SEVER ÖCAL'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxiii
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN SUNUMU.....	1
II. İNCELEME PLANI.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK MÜLKİYET KAVRAMI VE KAZANMA YOLLARI

I. MÜLKİYET KAVRAMI.....	5
A. Genel Olarak.....	5
B. Mülkiyeti Kazanma Yolları.....	8
1. Devren Kazanma.....	8
2. Aslen Kazanma.....	11
II. GEMİ TANIMI.....	13
A. Gemi Kavramı.....	13
B. Geminin Hukuki Niteliği.....	18
III. GEMİ MÜLKİYETİ.....	20
A. Genel Olarak.....	20
B. Gemi Mülkiyetini Kazanma Yolları.....	21
1. Gemi Mülkiyetinin Devren Kazanılması.....	21
2. Gemi Mülkiyetinin Aslen Kazanılması.....	26

İKİNCİ BÖLÜM
GEMİ MÜLKİYETİNİN KAMU HUKUKU HÜKÜMLERİ
UYARINCA ASLEN KAZANILMASI

I. GEMİ MÜLKİYETİNİN ZAPT VE MÜSADERE YOLUYLA ASLEN KAZANILMASI	28
A. Genel Olarak.....	28
B. Geminin Türk Ceza Kanunu Hükümleri Uyarınca Müsaderesi ...	29
1. Türk Ceza Kanunu Uyarınca Müsadere Kavramı	29
2. Müsadere Edilecek Gemi Kavramı	29
3. Eşya Müsaderesi.....	31
4. Kazanç Müsaderesi	34
5. Müsadere Yoluyula Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları	37
C. Geminin Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Uyarınca Müsaderesi .	38
D. Geminin Denizde Zapt ve Müsadere Kanunu Uyarınca Zapt ve Müsaderesi	43
1. Genel Olarak	43
2. Zapt ve Müsaderesi Mümkün Olan Gemiler.....	44
3. Zapt ve Müsadere Nedenleri	46
a. Geminin Düşman Gemisi Olması.....	46
b. Tarafsız Geminin Savaş Kaçağı Olması veya Savaş Kaçağı Eşya Taşınması.....	46
c. Tarafsız Geminin Düşman Refakatinde Seyretmesi.....	48
d. Tarafsız Geminin Mukavemette Bulunması	49
e. Tarafsız Geminin Hasmane Himaye ve Yardım Fiillerini İşlemesi.....	49

f. Tarafsız Geminin Ablukayı Yarma Eylemini Gerçekleřtirmesi	50
4. Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları.....	52
II. GEMİ MÜLKİYETİNİN İSTİMLVAL YOLUYLA ASLEN KAZANILMASI.....	54
A. Genel Olarak.....	54
B. İstimvalin Türleri	55
1. Sivil İstimval	55
2. Askeri İstimval	57
C. Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları	58
III. GEMİ MÜLKİYETİNİN CEBRİ İCRA YOLUYLA ASLEN KAZANILMASI..	59
A. Genel Olarak.....	59
B. Uygulanacak Hükümler	60
C. Satış İstem Süresi ve Vaktinden Evvel Satış	62
1. Satış İstem Süresi	62
2. Vaktinden Evvel Satış	65
D. Satışın Yapılma Süresi	67
E. Paraya Çevirme Yolları	67
1. Açık Artırma Yoluyula Satış.....	67
a. Sicile Kayıtlı Gemilerde	67
(1). Sicile Kayıtlı Gemi Kavramı	69
(2). Artırmaya Hazırlık.....	71
i. Artırma İlanı.....	71
ii. Artırma Şartnamesi	74
iii. Mükellefiyetler Listesi	75
(3). Artırmanın Yapılması	77
b. Sicile Kayıtlı Olmayan Gemilerde	79

(1). Sicile Kayıtlı Olmayan Gemi Kavramı	80
(2). Artırmaya Hazırlık.....	82
(3). Artırmanın Yapılması.....	83
2. Pazarlık Yoluyla Satış	86
a. Genel Olarak.....	86
b. Pazarlık Yoluyla Satışın Hukuki Niteliği.....	87
c. Satışa Hazırlık	89
d. Satışın Yapılması.....	90
F. Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları	91

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEMİ MÜLKİYETİNİN ÖZEL HUKUK HÜKÜMLERİ UYARINCA ASLEN KAZANILMASI

I. GENEL OLARAK.....	94
II. ÖZEL HUKUK HÜKÜMLERİ UYARINCA MÜLKİYETİ ASLEN KAZANILAMAYACAK GEMİLER.....	94
III. GEMİ MÜLKİYETİNİN SAHIPLANMA YOLUYLA KAZANILMASI	96
A. Genel Olarak.....	96
B. Sicile Kayıtlı Gemi	96
1. Sicil Kayıtlarından Sahibi Anlaşılamayan Gemi	96
2. Mülkiyeti Terk Edilmiş Gemi	98
C. Sicile Kayıtlı Olmayan Gemi	99
D. Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları.....	102
IV. BULUNMUŞ GEMİNİN MÜLKİYETİNİN KAZANILMASI	103
A. Genel Olarak.....	103
B. Mülkiyetin Kazanılması İçin Aranılan Koşullar.....	104

1. Gemi Bulunmuş Olmalı	104
a. Sahipli Olmalı.....	104
b. Kimsenin Zilyetliğinde Olmamalı.....	105
2. Bulan Kişi Gemiye Zilyet Olmalı	107
3. Bulan Kişi Yasal Yükümlülüklerine Uygun Davranmalı	108
a. Bildirim ve Araştırma Yükümlülüğü.....	108
b. Dikkat ve Özenle Koruma.....	109
C. Geri Verme	111
D. Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları.....	114
V. GEMİ MÜLKİYETİNİN KAZANDIRICI ZAMANAŞIMI YOLUYLA KAZANILMASI	115
A. Genel Olarak Kazandırıcı Zamanaşımı	115
B. Olağan Zamanaşımı İle Kazanma.....	117
1. Genel Olarak	117
2. Sicile Kayıtlı Gemi İçin Aranılan Koşullar	118
a. Yolsuz Tescil Koşulu	118
(1). Genel Olarak Yolsuz Tescil Kavramı.....	118
(2). Geminin Olağan Zamanaşımı Yolu İle Kazanılmasında Yolsuz Tescil Koşulu	120
b. Asli Zilyet Olma Koşulu	122
c. Davasızlık Koşulu	125
(1). Genel Olarak.....	125
(2). Gemi Sicilinin Düzeltilmesi Davası	127
(3). Davanın Hukuki Niteliği	128
(4). Davanın Tarafları.....	130
(5). Görevli ve Yetkili Mahkeme	131

d. Aralıksız Zilyetlik Koşulu.....	132
e. Süre Koşulu	134
3. Sicile Kayıtlı Olmayan Gemi İçin Aranılan Koşullar	136
a. Geminin Zamanaşımıyla Kazanmaya Elverişli Olması Koşulu.....	136
b. Malik Sıfatıyla Zilyedin İyi Niyetli Olma Koşulu	138
c. Malik Sıfatıyla Zilyetliğin Davasız ve Aralıksız Beş Yıl Sürmüş Olması Koşulu.....	140
4. Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları.....	142
C. Olağanüstü Zamanaşımı ile Kazanma	145
1. Genel Olarak	145
2. Gemiye İlişkin Koşullar	147
a. Sicile Kaydı Gerekirken Kaydedilmemiş Gemiler.....	147
b. Sicile Kayıtlı Gemiler.....	148
3. Zilyetliğe İlişkin Koşullar	151
a. Asli Zilyet Olma Koşulu	151
b. Zilyetliğin Davasız ve Aralıksız En Az On Yıl Sürmesi Koşulu.....	152
4. Usule İlişkin Koşullar.....	156
a. Tescil Davası	156
b. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	156
c. Davanın Tarafları.....	157
d. İlan ve İtiraz	158
5. Mülkiyetin Kazanılma Anı ve Sonuçları.....	162
SONUÇ	165
KAYNAKÇA	171

KISALTMALAR LİSTESİ

Art.	: Artikel
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜSBFD	: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi
AY	: Anayasa
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BATİDER	: Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch (Alman Medenî Kanunu)
BGE	: Entscheidungen des schweizerischen Bundesgerichts (İsviçre Federal Mahkemesi Kararları)
BKUY	: Bağlama Kütüğü Uygulama Yönetmeliği
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CD	: Ceza Dairesi
CMK	: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
Çev.	: Çeviren
DEÜHF	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
dn.	: Dipnot
DZMK	: 3894 sayılı Denizde Zapt ve Müsadere Kanunu
E.	: Esas
Ed.	: Editör
eMK	: 743 sayılı eski Medeni Kanun
eTTK	: 6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu
GSN	: Gemi Sicili Nizamnamesi
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu

HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBBGK	: İÇtihatları Birleřtirme Büyük Genel Kurulu
İİK	: 2004 sayılı İcra İflas Kanunu
İİKY	: İcra İflas Kanunu Yönetmeliği
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İÜSBE	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
K.	: Karar
KMK	: 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
LHD	: Legal Hukuk Dergisi
m.	: Madde
MGS	: Milli Gemi sicili
MMMK	: 2634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu
N.	: Numara
OHK	: 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu
RG	: Resmî Gazete
Rn.	: Randnummer (Paragraf)
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SchRG	: Gesetz über Rechte an eingetragenen Schiffen und Schiffsbauwerken [(Alman) Sicile Kayıtlı Gemiler ve Yapılar Üzerindeki Haklar Kanunu]
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
SSHK	: 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu
T.	: Tarih
TBBD	: Türkiye Barolar BirliĐi Dergisi
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu

TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TTKYUK	: 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun
TUGS	: Türk Uluslararası Gemi Sicili
TUGSK	: 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YD	: Yargıtay Dergisi
y.y.	: Yayımcı yok
ZGB	: Schweizerisches Zivilgesetzbuch (İsviçre Medeni Kanunu)

Elektronik Kaynaklar:

www.lexpera.com.tr

<http://www.gesetze-im-internet.de/schrg/>

<https://denizhukuku.bilgi.edu.tr>

<https://sozluk.adalet.gov.tr/m%c3%bcsadere>

www.karararama.yargitay.gov.tr

<https://ihl-databases.icrc.org/>

<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss226.pdf>

www.ilan.gov.tr/ilan/kategori/84/deniz-araclari?currentPage=0

www.izmirbarosu.org.tr

www.legalis.ch

www.swisslex.ch

<https://beck-online.beck.de>

www.servat.unibe.ch/dfr/pdf/c2059138.pdf

<https://www.denizticaretodasi.org.tr/tr/sirkuler/turk-uluslararası-gemi-siciline-tescil-edilecek-özel-maksatlı-özel-yapılı-gemiler-listesi-10168?page=1>